

Kokkuvõtte teemal: Mesinduse olukorrast Eestis. Tootmine ja turustamine.

Aeg ja koht: Karksi-Nuia Aianduse ja Mesinduse Seltsi meefestivali raames toimunud mesinike õppe- ja teabepäev, Karksi Valla Kultuurikeskuses, 08.09.2012.a.

Lektor: Aleksander Kilk, lektorileping PR-9-1.4-4

Kõigepealt mesindusaasta 2012 senistest arengutest Eesti mesinduses ja oodatavad kokkuvõtlikud näitajad hooaja lõpuks. Talv 2011/2012 põhjustas üsna paljudes mesilates suhteliselt suured talvekaod ja kevadeks tuntava mesilasperede arvu vähenemise. Kui Eesti mesilates keskmiselt olid talvekaod küsitlusandmete põhjal 21-22%, siis piirkonniti hukkus mesilates 40-50% peredest ja üksikutes väiksemates ja ka keskmise suurusega mesilates kuni 80-100%. Hukkamise peamiseks põhjuseks olid tugeva varroatoosi ja viirushaiguste kahjustuse tõttu talvemesilaste vähenemine elujõud ja mesilaste suur suremus sügisel ja varatalvel. Hukkunud perest jäid mesilaste väljalennu järel tarusse peaaegu täis söödakarjed. Sealjuures lisatunnuseks oli sageli see, et pere oli enne lõplikku hukkumist püüdnud kasvatada maksimaalselt hilishauet ning mesilaste kadumise järel jäid tarusse pooleldi koorumata mulgustatud kaanetisega haudmekarjed.

Mesinduskevad 2012 oli jahe ja pikaldane ning mesilasperede areng venis. Maikuu teisest poolest mesilaspered hakkasid tugevnema, kuid korjeolud olid jahedate ilmade tõttu kesised. Maikuu lõpust algas sülemlemiste periood, mis kehvade korjeolude tõttu venis kuni jaanipäevani ja kohati kauemgi. Peakorje valgelt ristikut ja vaarikalt juuni keskel algas tagasihoidlikult. Alles juulikuu esimese nädala ligi kolmekümnekraadine palavus andis meekorjele hoo sisse. Pandivere ja ka mõne teise Kesk-Eesti hea meekorje piirkonna tarukaalud näitasid sellel ajal päevas kuni 9-10 kg juurdekasvu. Juulikuu teisest dekaadist aga jätkusid vahelduvalt päikeselised ja vihmased ilmad mitte just kõrgete temperatuuridega ning see jättis meesaagile tugeva jälje. Kokkuvõttes kujunes Eesti 2012.a. meesaak paljude aastate keskmisest veidi väiksemaks. Kuid ikaldusaastat ja meesaagi ikalduslikult väikest suurust ei peaks ükski mesinik siiski kurtma.

Käesoleva mesindushooaja mõne iseloomuliku tunnusena peaks nimetama mesilasperede suhteliselt suurt ja kohati kuni juulikuu teise pooleni kestnud sülemlemiskalduvust, samuti mesilasemade ebahütlase tulemuslikkusega ja juulikuu teisest poolest alates ka aeglast paarumist. Mesilates esines juhtumeid, kus kesksuvised või suve teise poole sülemlemise ja noore mesilasema koorumise järel hakkas noor ema munema alles 30...40 päeva pärast. Kanarbiku meekorje ühe iseärasusena ilmnes, et kuigi kanarbik arenes ja õitses kenasti, suutsid mesilased enamikus Eesti piirkondades koguda suhteliselt vähe kanarbikumett. Kanarbikualade mesilasperedelt vurritatud mesi on enamasti küll pisut kanarbikulõhnaline, kuid tüüpilist kanarbikumee maitset, värvust ja muid omadusi tänavu sellel meel üldiselt ei ole. Kui mõnel mesinikul on varudes veel säilinud 2011.a. kanarbikumett, siis on sellel tarbijate hulgas ilmselt suur menu.

Kui keskmiselt hea meesaak Eesti mesilates kokku on umbes 1000 tonni aastas, siis käesoleva mesindushooaja tavalisest veidi tagasihoidlikum meesaak on hinnanguliselt 700 – 800 tonni. Eelmise aasta meesaagi laojääke tänaseks praktiliselt pole alles jäänud. Lisaks kodumaisele meele tuleb Eesti turule igal aastal keskmiselt 160 – 220 tonni mett ja umbes sama suurt importmee kogust võib eeldada ka tänavu. Seega jõuab tänavusest meesaagist koos importmeega müüki kokku kuni 1000 tonni mett, mis peaks põhiosas rahuldama Eesti meeturu aastase

vajaduse. Selle taustal võib loota, et eesti mett jätkub müügilettidele kuni järgmise kevadeni, seega uue saagini.

Mee hinna osas võib juba praegu märgata eelmise aastaga võrreldes teatud tõusu. See on eelkõige põhjustatud sisendite hinnatõusust – elekter, kütused, mesilaste söödaskur ja ravimid ning inventar on üha kallinemas. Kui alates 2013.a. jaanuarist avaneb Eesti elektriturk, siis kaasneb sellega elektrihinna tõus veelgi kuni 20-25%, mis kindlasti avaldab mõju ka kõigi teiste kaupade, sealhulgas ka mee hindadele.

Mee otsemüügi hinnad kodust on praegu keskmiselt 5-6 EUR/kg, mee turuhinnad keskmiselt 7 EUR/kg ja kaupluste väljamüügihinnad 7-11 EUR/kg. Võrdluseks on Soomes mee mesilast otsemüügi hinnad keskmiselt 7-7.50 EUR/kg, turuhinnad mõnevõrra kallimad, kaupluste väljamüügihinnad aga sõltuvalt pakendi suurusest ning mee liigiomadustest 10 – 15 EUR/kg. Sealjuures on ka Soomes meehinnad eelmise aastaga võrreldes tõusnud keskmiselt 5 – 6 % ning hinnatõusu põhjusena nimetatakse eelkõige kütuste, elektri ja transpordikulude kasvu.

Mesinduse tasuvuse ja jätkusuutlikkuse üheks oluliseks eelduseks on Eesti meeturu korrastatus ja meetarbijate eelistus kodumaisele meele. Ühest küljest tuleb kõigil mesinikel toota ja müüa vaid kõrge kvaliteediga mett, mis vastab tarbijate ootustele. Teisest küljest on oluline meeturgu laiendada tarbijate teavitamise ja uute tarbijate värbamise teel ning mee kui tervisliku loodustoote laialdasema kasutamise propageerimise abil.

Eesti mee kvaliteedinäitajad on viimastel aastatel olnud üsna head. Mesindusprogrammi raames juba 8 aastat toimunud meekvaliteedi jälgimine ja mesinike teavitamine õigetest meekäitlemise võtetest on toonud tuntavat edu. Kui aastatel 2004 – 2006 esines veel kuni 10% meeproovide korral väiksemaid või ka suuremaid kvaliteediprobleeme, siis tänu mesinike õpetamisele, teavitamisele ja juhendamisele pole viimastel aastatel enam kodumaise mee kvaliteedi suhtes olulisi eksimusi ilmnenud. Kuid jätkuvat tähelepanu ja kontrolli vajab mee kvaliteet kindlasti. Seda peab arvestama ka järgmise perioodi 2013 – 2016 mesindusprogrammi koostamisel.